

JARDUERA 3:

Gako-konpetentzietatik ebaluazio irizpidetarainoko ibilbidea ikusiko dugu. Koherentziaren lana ikusteko.

CURRICULUM BERRIEN OSAGAI GUZTIEN ARTEKO ERLAZIONATZEN

OINARRIZKO GAITASUNA	ARLOKO GAITASUNA	EDUKIAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK
f) Gizarterako eta herritartasunerako gaitasuna.	4. Euskal Herriarentzat garrantzitsuak izandako gertaera historikoen prozesuak denboran eta espazioan ezagutzea eta kokatzea; horri esker, Euskal Herria osatzen duten lurraldeen bilakaera historiko, sozial eta kulturala ikuspegi globaletik antolatu eta garatzea. Hori guztia Europako historiaren testuinguruan ezagutu eta	1. KURTSO	
		2. KURTSO	
		3. KURTSO	
		4. KURTSO	

	<p>kokatuko dute ikasleek, horietako gertaera bakoitzaren esanahi politikoa, ekonomikoa eta kulturala aintzat hartuta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Gertaera eta prozesu historiko garrantzitsuenak denboran eta espazioan kokatzea. – Aldaketa-prozesuei erreparatzeko jarraibideak. Denborazko segidak, denboraleroak eta friso historikoak irudikatzeko teknikak; eta gizarte historikoen eta gaur egungoen arteko desberdintasunak eta berdintasunak ezagutzeko, aztertze eta alderatzeko teknikak. – Aldaketa historikoen prozesuetan parte hartzen duten faktoreak ezagutzeko jarraibideak; kausak eta ondorioak bereiztea. – Historia-azalpenen kausalitate-aniztasuna aztertzea. – Iraganeko errealitate soziala nolakoa izan zen jakiteko interesa eta ikusmina, baita gaur egungo gure gizartearekin duten zerikusia jakiteko ere; gertaera historikoen aurrean jarrera kritikoa izatea. 	<p>1. Euskal Herrian, Espainian, Europan eta munduan Aro Garaikidean izandako aldi eta gertaera garrantzitsuenak eta prozesu historiko aipagarrienak denboran eta espazioan kokatzea; eta Historia ikastean ohikoenak diren konbentzioak eta kontzeptuak erabiltzea.</p> <p>1.1. Ea ezagutzen, aztertzen eta alderatzen dituen iraupen eta erritmo desberdina izan dituzten bilakaeraprozesuak eta aldaketa historikoak.</p> <p>1.2. Ea Euskal Herriko lurralde historikoetan bizi izandako gorabehera historikoen ezaugarri nagusiak deskribatzen dituen, munduko eta Europako historien testuinguruan.</p> <p>1.3. Ea dakien adierazten friso kronologiko batean XVIII. eta XXI. mendeen artean euskal lurraldeetan eragina izan duten zenbait gertaera garrantzitsu, eta Espainiako eta Europako historien bilakaerarekin alderatzen dituen. Ea haien artean loturarik sumatzen duen, eta iraunkortasunik edota aldaketarik antzematen duen.</p> <p>1.4. Ea, gertaera historiko baten edo multzo baten aurrean, hautematen duen</p>
--	--	---	--

		<p>– XX. mendearen lehen erdialdeko aldaketa eta gatazka handiak. Gerra eta iraultza soziala. Lehen Mundu Gerra eta haren ondorioak Euskal Herrian. Europaren berreraikuntza eta Errusiako Iraultza. Totalitarismoaren ugaritzea Europan. Bigarren Mundu Gerra eta haren ondorioak.</p>	<p>1.5. Ea antzematen dituen aldiberekotasun eta aldaketa nozioak, eta garai batetik beste batera pasatzean izaten diren uneen eta prozesuen ezaugarriak. Halaber, ea nozio horiek guztiak aplikatzen dituen XVIII. mendetik gaurdainoko bilakaera historikoa adierazteko.</p> <p>1.6. Ea diakronikoki eta sinkronikoki aztertzeke gai den XVIII. eta XXI. mendeen arteko epean aztertzen ari garen lurralde-eremuetan izandako gertaera, fenomeno edo prozesuren bat.</p>
--	--	---	--

GINARRIZKO GAITASUNA

f) Gizarterako eta herritartasunerako gaitasuna.

ARLOKO GAITASUNAK

4. Euskal Herriarentzat garrantzitsuak izandako gertaera historikoen prozesuak denboran eta espazioan ezagutzea eta kokatzea; horri esker, Euskal Herria osatzen duten lurraldeen bilakaera historiko, sozial eta kulturala ikuspegi globaletik antolatu eta garatzea. Hori guztia Europako historiaren testuinguruan ezagutu eta kokatuko dute ikasleek, horietako gertaera bakoitzaren esanahi politikoa, ekonomikoa eta kulturala aintzat hartuta.

EDUKIAK

1. eduki multzoa. Eduki komunak
Prozedurak

- Historiari, gizarteari eta kulturari eta beste alderdi batzuei buruzko hipotesien planteamendua egin, formulatu eta egiaztatzea.
- Gertaera eta prozesu historiko garrantzitsuenak denboran eta espazioan kokatzea.
- Aldaketa-prozesuei erreparatzeko jarraibideak. Denborazko segidak, denbora-lerroak eta friso historikoak irudikatzeko teknikak; eta gizarte historikoen eta gaur egungoen arteko desberdintasunak eta berdintasunak ezagutzeko, aztertze eta alderatzeko teknikak.
- Aldaketa historikoen prozesuetan parte hartzen duten faktoreak ezagutzeko jarraibideak; kausak eta ondorioak bereiztea
- Dokumentu-iturrietan informazioa bilatzeko, hautatzeko eta lortzeko jarraibideak; objektibotasun eta egokitasun-irizpideak erabilita informazioa lortzea; gertaerak eta iritziak bereiztea; lehen mailako iturriak eta bigarren mailakoak bereiztea. Gertaera edo egoera berari buruzko informazio kontrajarriak eta/edo osagarriak egiaztatzea. Garrantzi handia duten historia-testuak aztertu eta lantzea.
- Ikerketa-lanak eta/edo laburpenak egiteko jarraibideak, horretarako zenbait informazio-iturri erabilita; horien berri behar bezala ematea, hainbat adierazpen modu txandakatuz, informazio-teknologiek eta ikusentzunezko baliabideek ematen dituzten aukerak ere barne.
- Gaur egungo gertaera edo egoera garrantzitsuak aztertzea, aurrekari historikoak eta egoera horiek eragin dituzten baldintzak ikertuta, eta, horretarako, zenbait komunikabide erabilita, eta, hala badagokio, elkarrizketak eta/edo inkestak ere bai.

Jarrerak eta balioak:

- Iraganeko errealitate soziala nolakoa izan zen jakiteko interesa eta ikusmina, baita gaur egungo gure gizartearekin duten zerikusia jakiteko ere; gertaera historikoen aurrean jarrera kritikoa izatea.
- Gizonezkoek eta emakumezkoek, bakarka eta taldean, historian izan duten zeregina balioestea.

2. eduki multzoa. Egungo gizartearen oinarri historikoak

- Antzinako Erregimenaren eta Aro Garaikidearen arteko aldaketa eta jarraitutasuna. Antzinako Erregimeneko Europako aldaketa politikoak eta sozioekonomikoak. Estatu absolutua Frantzia eta borboitarren Espainia. Borboitarren erreforma Espainian eta Euskal Herrian. Foralismoaren krisialdia. Ondorioak euskal lurraldeetan. Matxinadak. Aldaketak Euskal Herriko gizartean eta ekonomian. Demografia-gorabeherak. Krisi ekonomikoa. Caracasko Errege Konpainia Gipuzkoarra. Ilustrazioa. Ilustrazioa Euskal Herrian: Bergarako Errege Mintegia, Euskal Herriaren Adiskideen Elkarte eta Elhuyar anaiak.
- Antzinako Erregimenaren krisialdia. Aurrekariak: Erreformismo ilustratua. AEBren independentzia, Frantziako Iraultzaren aitzindari gisa. Errepublikak demokratikoa eta Konstituzioa. Frantziako Iraultza. Frantziako Iraultzaren ondorioak Euskal Herrian. Napoleonen Europa eta absolutismora itzultzeko saiakera. Iraultza burgesak XIX. mendeko Europan. Mugimendu liberalak eta nazionalak.
- Industria Iraultzaren kausak eta hura nola ezarri zen Europan. Industria Iraultzak eragindako aldaketa sozioekonomikoak: Demografiaren igoera. Emigrazioa. Industria Iraultzaren aurrekariak eta ezaugarriak Euskal Herrian eta Espainian. Ondorio politikoak, sozialak eta kulturalak: migrazio-fluxuak. Gizarte kulturuanitza. Langile-mugimenduaren sorrera. Sozialismoa. Bizimoduak hiri industrialean.

3. eduki multzoa: XX. mendeko gatazka handiak

- XX. mendearen lehen erdialdeko aldaketa eta gatazka handiak. Gerra eta iraultza soziala. Lehen Mundu Gerra eta haren ondorioak Euskal Herrian. Europan berreraikuntza eta Errusiako Iraultza. Totalitarismoaren ugaritzea Europan. Bigarren Mundu Gerra eta haren ondorioak.
- Aldaketak Espainian XX. mendean: estatu liberalaren krisialdia; Espainiako II. Errepublika. Euskal Herriko egoera: Euskal Estatutua garatzeko oztopoak. Gerra zibila. Gerra zibila Euskal Herrian. Frankismoa. Francoren diktadura Euskal Herrian.

4. eduki multzoa. Mundua gaur egun

- Trantsizio politikoa eta estatu demokratikoa eratzea Espainian. Aldaketa historikoetan gizonezkoek eta emakumezkoek, bakarka eta taldean, izan duten zereginaren azterketa. Lehendabiziko gobernu demokratikoak. 1978. urteko Konstituzio espainiarra, gobernu autonomikoak eta autonomia-estatutuak.
- Europar Batasunaren sortze-prozesua. Espainia eta Europar Batasuna gaur. Europar Batasuna: Nola sortu eta bilakatu den, itunak eta kide berriak. Xedeak, lorpenak eta zailtasunak. Europar Batasuna eta haren eragina ekonomiaren arloan. Espainiari eta Euskal Herriari integratzeak ekarri dizkien ondorio positiboak. Euskal lurraldeak Europar Batasunaren esparruan. Europar Batasuna: harreman-eredu berria. Europar herritartasuna.

5. eduki multzoa. Artea, kultura eta zientzia gaur egun. Komunikabideak

- XX. mendeko eta XXI. mendearen hasierako artea eta kultura Euskal Herrian

EBALUAZIO IRIZPIDEAK

1. Euskal Herrian, Espainian, Europan eta munduan Aro Garaikidean izandako aldi eta gertaera garrantzitsuenak eta prozesu historiko aipagarrienak denboran eta espazioan kokatzea; eta Historia ikasteen ohikoenak diren konbentzioak eta kontzeptuak erabiltzea.
2. Gertaera eta/edo prozesu historiko esanguratsuenen kausak eta ondorioak ezagutzea, haien artean dauden loturak zehaztea eta gertaera sozialak osatzen dituzten kausalitate-aniztasuna ikastea.
3. XVIII. mendean Europan gertatutako aldaketak edota bere horretan jarraitu zuten zenbait elementu zerrendatzea, Antzinako Erregimeneko ezaugarriak erreferentzia hartuta; borboitarren erreformak Espainian izan zituen ezaugarriak adieraztea eta haiek

euskal lurraldeetan izan zuten eragina azaltzea.

4. Industrializazio-prozesuaren, ekonomiaren modernizazio- prozesuaren eta burgesen iraultza liberalen oinarritzko ezaugarriak identifikatzea; haiek eragindako aldaketa ekonomikoak, sozialak eta politikoak balioestea; eta honako lurralde-eremu hauetan prozesu horiek izan zituzten berezitasunak ezagutzea: Euskal Herrian, Espainian eta Europan.

6. XIX. mendearen bukaeraz geroztik Euskal Herrian eta Espainian izandako bilakaera politikoaren eta ekonomikoaren garaiak ezagutzea eta haien ezaugarriak zehaztea, testuinguru europarra kontuan hartuta; economía modernizatzea lortu bitartean izandako aurrerapenak eta atzerakadak identifikatzea eta haien ezaugarriak zehaztea; eta sistema demokratikoaren sendotasuna eta Europar Batasuneko kide izatea balioestea.

7. XX. mendean munduan gertatu diren aldaketa handiak eta gatazkak denboran eta espazioan bereiztea eta kokatzea; ezaguera historikoak gaur egungo nazioarteko zenbait arazo nabarmen ulertzeko erabiltzea.

8. Gaur egun munduan gertatzen den tirabira político edo sozialen bati buruzko lanak planifikatzea eta egitea, bakarka eta taldean, gertaera horien aurrerakin historikoak ikertuz, kausak analizatuz eta balizko amaierak planteatuz; horretarako, informazio-iturri egokiak erabiliko dira, gertaera berari buruz interpretazio desberdinak edo osagarriak ematen dituztenak barne.

10. Eztabaidetan parte hartzea, gaur egungo alderdiei eragiten dieten aldaketei eta jarraitutasunei buruzko iritzi arrazoituak azaltzea, eta, hori guztia, Gizarte Zientzietan oinarritutako arrazoiak emanda, gainerakoen iritziak errespetatuta eta ondorio komunak lortzen eta jakinarazten saiatuta.